МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Педагогічний факультет

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАКТИКУМ ІЗ СИНТАКСИСУ Й ПУНКТУАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
Спеціальність А3 «Початкова освіта»
Галузь знань А «Освіта»

Затверджено на засіданні кафедри
початкової освіти та освітніх інновацій
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Практикум із синтаксису й пунктуації української мови
Викладач (-і)	Доктор педагогічних наук, професор Гуменюк Ірина Михайлівна
Контактний телефон викладача	0980002038
E-mail викладача	iryna.humeniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	вибірковий компонент ОП, аудиторна, дистанційна
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/
Консультації	Семестрові

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення освітнього компонента є практичні аспекти взаємозв'язку синтаксису та пунктуації української мови для вдосконалення писемного професійного мовлення фахівців педагогічної галузі.

Практикум із синтаксису й пунктуації української мови – це новітня мовознавча дисципліна, спрямована на підвищення пунктуаційної вправності майбутніх педагогів, удосконалення їхньої редакторської компетентності.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування лінгвістичної компетентності здобувачів освіти, зокрема синтаксичного та пунктуаційного її складників.

Основними цілями навчальної дисципліни є:

– сформувати чітке розуміння понять «синтаксис», «пунктуація», «словосполучення», «речення», «просте речення», «складне речення», «ускладнене речення», «розділові знаки», «пунктограма»;

– досягти усвідомлення студентами залежності пунктуації від синтаксису, а також основних принципів української пунктуації;

– вдосконалити володіння синтаксичними й пунктуаційними нормами сучасної української літературної мови;

– домогтися чіткого бачення структури речення та відповідного його пунктуаційного оформлення;

– сформувати навички редагувати речення з погляду його синтаксичної структури й розміщення розділових знаків;

– сформувати вміння обґрунтовувати вибір пунктуаційних знаків;

– забезпечити розуміння ознак синтаксичних конструкцій;

– оволодіти прийомами, за допомогою яких розпізнаються речення;

– забезпечити розвиток мовленнєвого слуху студентів;

– вдосконалити вміння презентувати результати самостійної роботи шляхом логічного й цікавого впорядкування інформації засобами інноваційних технологій;

– забезпечити розуміння призначення індивідуально-авторської пунктуації, а також використання факультативних розділових знаків;

– сприяти формуванню у студентів текстотворчої компетентності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-4. Здатність працювати в команді, міжособистісної взаємодії.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Фахові компетентності:

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей

Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

Результати навчання:

ПР-01. Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-04. Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна /вибіркова
6	013 Початкова освіта	3	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Нове в синтаксисі й пунктуації. Система розділових знаків сучасної української мови. Авторська пунктуація.	2	2	5
Тема 2. Пунктуаційні вміння. Будова речення. Найбільш поширені помилки пунктуаційного оформлення простого речення.	2	2	5
Тема 3. Просте ускладнене речення. Однорідні члени речення.	2	2	8
Тема 4. Звертання. Вставні слова та вставлені конструкції.	2	2	8
Тема 5. Речення з відокремленими та уточнювальними членами.	2	2	10
Тема 6. Пунктуаційне оформлення безсполучникових складних речень. Засоби передачі чужого мовлення.	2	4	10
Тема 7. Складнопідрядні речення з кількома підрядними. Складна синтаксична конструкція.	-	4	14
ЗАГ.	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Аудиторна робота (АР) – коефіцієнт 0,3. Тематичне тестування (ТТ) – коефіцієнт 0,3. Самостійна робота (СР) – коефіцієнт 0,4. СПК = АР + ТТ + СР

Вимоги до письмових робіт	Неприпустимі плагіат та списування. Лінгвістичні норми повинні відповідати вимогам чинного «Правопису української мови». Завдання, здані із запізненням без поважної причини (офіційне звільнення з підтвердженням довідкою чи заявою) оцінюються за шкалою, нижчою на 1 рівень.
Семінарськізаняття	-
Умови допуску до підсумкового контролю	Вчасно здані основні види робіт. Загальна сума балів – не нижче 50.
Підсумковий контроль	Залік.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: написані самостійно, відповідно до завдання, з дотриманням норм української літературної мови, здані вчасно.

Академічна доброчесність: неприпустимі плагіат та списування, використання ШІ.

Відвідування занять: Пропущені заняття (як лекційні, так і практичні) з навчальної дисципліни «Практикум із синтаксису й пунктуації української мови» зараховуються за умови їх теоретико-практичного відпрацювання. Студенти повинні виявити достатній рівень теоретичних знань з пропущеної теми, а також показати вміння їх практичного застосування. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів.

Неформальна освіта: 5 балів за пройдений курс, рекомендований викладачем. Максимально – 10 балів.
Нарахування додаткових балів здійснюється за умови активної участі студента в позааудиторній роботі: виступи на конференціях, підготовка до друку статті, робота в проблемній групі, здобуття неформальної освіти тощо. Максимальна кількість додаткових балів – 10.

8. Рекомендована література

Навчально-методичне забезпечення

1. Гуменюк І. М. Сучасна українська мова. Синтаксис. Пунктуація : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів 3 курсу. Івано-Франківськ : НАІР, 2018. 100 с.
2. Ковальчук М. П. Синтаксис сучасної української мови: Навчально-методичні матеріали до практичних занять, самостійної роботи для студентів філологічних та педагогічних спеціальностей. 3-тє видання, доповнене і перероблене. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 132 с.
3. Помирча С. Формування пунктуаційної вправності у майбутніх учителів початкової школи засобами художнього тексту. *Теоретичні і практичні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів : колективна монографія.* Дніпро, 2022. С. 219−247.
4. Тишківська Н. Я. Українська мова. Збірник вправ із синтаксису й пунктуації. Івано-Франківськ : Нова зоря, 2006. 180 с.

Базова література

1. Галас А. М., Сабадош І. В. Синтаксис словосполучення і простого речення сучасної української мови: Практикум. 2-е видання, змінене і доповнене. Ужгород, 2023. 238 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/51780/3/%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94%D0%98%D0%A7%D0%9A%D0%90%20%282%29.pdf
2. Український правопис / Українська національна комісія з питань правопису. Київ, 2019. 282 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/%202019.pdf
3. Купрікова Г. В. Сучасна українська мова. Синтаксис : навч. посіб. для студентів гуманітар. ф-тів вищ. навч. закл. (кредит.-модул. система) / Г. В. Купрікова ; Нар. укр. акад., [каф. українознавства]. Харків : Вид-во НУА, 2015. 96 с. URL: https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2020/08/Kuprikova_Navch-pos_Sintacsis-UM_RP-2.pdf
4. Шкуратяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова: модульний курс : навчальний посібник. К.: Вища школа, 2007. 823 с. URL: https://www.scribd.com/document/530603606/Shkuratiana-Ng-Shevchuk-Sv-Suchasna-Ukrayinska-Literaturna-m

Додаткова література

1. Humenuk I., Nakonechna L., Semeniuk O., Poslavska N., Babii I. A Model of the Test Technology of Teaching: Theoretical and Applied Aspects. *Journal of Curriculum and Teaching*. 2022. Vol. 11, No. 6; Special Issue. P. 88–99. https://doi.org/10.5430/jct.v11n6p88 **Scopus**

2. Kononenko V., Ostapchuk Y., Fizeshi O., Humeniuk I., Rozman I. Improving the Legal Support of Linguistic and Cultural Aspects of Language Learning at School: Mejorar el apoyo legal de los aspectos lingüísticos y culturales del aprendizaje de idiomas en la escuela. *Political Questions*. 2023. Vol. 41. No. 77. P. 50−60. https://doi.org/10.46398/cuestpol.4177.03 **Web of Science**

3. Гуменюк І. М. Функційно-стилістичний підхід до навчання української мови за професійним спрямуванням майбутніх учителів початкових класів. *Академічні студії. Серія : Педагогіка*. 2021. Вип. 3. Ч. 1. С. 33–38. https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/ 2021.3.1.6

4. Humeniuk I. The Project-Based Learning Technology in the Methodology of Teaching Ukrainian Language for Professional Purposes. *Mountain School of Ukrainian Carpaty*. 2021. № 25. С. 89–95. https://doi.org/10.15330/msuc.2021.25.84-87

5. Humeniuk I. M. The Use of ICT to Provide the Components of the Methodical System of Teaching Ukrainian Language for Professional Purposes. *Mountain School of Ukrainian Carpaty. 2022. № 27. С. 12–16. https://doi.org/10.15330/msuc.2022.27.12-15*

6. Humeniuk I., Blyznyuk T. Interdisciplinary coordination in the primary school teacher and educator training system. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian national university. Scientific edition. Series of Social and Human Sciences*. 2022. Vol. 9, № 1. P. 139 – 145. doi: 10.15330/jpnu.9.1.139-145

7. Humeniuk I. Gamification Elements in the Process of Ukrainian Language Training of Pedagogy Specialists. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian national university. Scientific edition. Series of Social and Human Sciences.* 2023. Vol. 10, № 1. P. 126–132. http://doi.org/10.15330/jpnu.10.1.126-132

Викладач – доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій **Гуменюк Ірина Михайлівна**